(३) दफा १० को उपदफा (१) को "नेपाल अधिराज्यको संविधान" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "नेपालको संविधान" भन्ने शब्दहरू राखिएको छ।

इति संवत् २०२० साल गते रोज शुभम्

लालमोहर सदर मिति २०२०।८।२९।१

आज्ञाले–
विनोदप्रसाद धिताल
श्री ५ को सरकारको सचिव।

श्री ५ को सरकार

कानून तथा न्याय मन्त्रालय

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेववाट जारी गरिबक्सेको तल लेखिए बमोजिमको अध्यादेश सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ।

२०२० सालको अध्यादेश नं. २

स्वस्तिश्री गिरिराजचक्रचूडामणि नरनारायणेत्यादि विविध विरुदावली विराजमान मनोन्नत महेन्द्रमाला ओजस्विराजन्य अति तेजस्वी त्रिभुवन प्रजातन्त्रश्रीपद अति कीर्तिमय नैपालश्रीपद प्रोज्ज्वल नेपालतारा ॐ रामपट्ट अतुलज्योतिर्मय त्रिशक्तिपट्ट अतिप्रवल गोरखा-दक्षिणबाहु महाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्री श्री श्री श्री श्रीमन्महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव देवानाम् सदा समरविजयिनाम्।

लोक सेवा आयोग सम्बन्धी कार्यविधि निर्धारित गर्न बनेको अध्यादेश

लोक सेवा आयोग सम्बन्धी कार्यविधि तत्काल निर्धारित गर्न आवश्यक परेको र हाल राष्ट्रिय पञ्चायतको अधिवेशन नभएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेववाट नेपालको संविधानको धारा ५७ अनुसार यो अध्यादेश जारी गरिबक्सेको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः– (१) यस अध्यादेशको नाम "लोक सेवा आयोग (कार्यविधि) अध्यादेश, २०२०" रहेको छ।

(२) यो अध्यादेश तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. परिभाषाः– विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस अध्यादेशमा–

(क) "संविधान" भन्नाले नेपालको संविधान सम्झनु पर्छ,

(ख) "आयोग" भन्नाले लोक सेवा आयोग सम्झनु पर्छ।

६८०४

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ग) "अध्यक्ष" भन्नाले आयोगको अध्यक्ष सम्झनु पर्छ र सो शब्दले कायम मुकामका अध्यक्षलाई समेत जनाउंछ,

(घ) "सदस्य" भन्नाले आयोगको सदस्य सम्झनु पर्छ र सो शब्दले अध्यक्षलाई समेत जनाउंछ,

(ङ) निजामती सेवा वा पदका सम्बन्धमा "नियुक्तिको अधिकारी" भन्नाले प्रचलित नेपाल कानून अनुसार सो सेवा वा पदमा नियुक्ति गर्न सक्ने अधिकारी सम्झनु पर्छ,

(च) गजेटेड् निजामती कर्मचारीको विभागीय सजायका सम्बन्धमा "सजाय दिने अधिकारी" भन्नाले प्रचलित नेपाल कानून अनुसार त्यस्ता कर्मचारीलाई विभागीय सजाय दिन सक्ने अधिकारी सम्झनु पर्छ,

(छ) "आयोगको परामर्श लिनु नपर्ने अवस्थाको निजामती पद" भन्नाले वार्षिक बाह्रसय रुपैयां वा सोभन्दा कम तलबको शुरू अंक भएको स्थायी निजामती पद वा जतिसुकै तलबको शुरू अंक भएको अस्थायी निजामती पद सम्झनु पर्छ,

(ज) "गैर निजामती सरकारी पद" भन्नाले सैनिक अफिसर वा जवानको पद, पुलिस कर्मचारीको पद, वा श्री ५ बाट निजामती पद होइन भनी आदेश द्वारा तोकिबक्सेको श्री ५ को सरकारको अन्य कुनै कर्मचारीको पदलाई सम्झनु पर्छ, र

(झ) "सरकारी सेवा" भन्नाले श्री ५ को सरकार मातहतको जुनसुकै प्रकारको सेवा सम्झनु पर्छ ।

३. आयोगको बैठक र निर्णयः— (१) संविधान र प्रचलित नेपाल कानून अनुसार आयोगले गर्ने काम आयोगको बैठकमा प्रस्तुत गरिनेछ र त्यसमा भएका निर्णय बमोजिम कार्यान्वित हुनेछ ।

तर आयोगले आफूले गर्ने कामको कुनै विषयमा आवश्यक कारवाइ गरी अन्तिम निर्णयका लागि मात्र आफू छेउ प्रस्तुत हुने गरी कुनै सदस्यलाई अधिकार सुम्पन सक्नेछ ।

(२) आयोगको बैठकको सभापतित्व अध्यक्ष वा निजबाट मनोनीत सदस्यद्वारा गरिनेछ र बहुमतबाट निर्णय हुन सक्नेछ ।

तर कुनै अवस्थामा बहुमत हुन नसकेमा अध्यक्षको राय अनुसार गरिनेछ ।

(३) आयोगको बैठकको गणपूरक संख्या दुइ सदस्यको हुनेछ ।

(४) आयोगको निर्देश अनुसार आयोगको सचिवले आयोगको निर्णय प्रमाणित गर्नेछ ।

६६५

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

४. आयोगसंग परामर्श लिंदा अपनाउनु पर्ने कार्यविधिः– (१) संविधानको धारा ७८ (१) (क) अन्तर्गत निजामती सेवाका शर्त सम्बन्धी कानूनको विषयमा आयोगसंग परामर्श लिंदा श्री ५ को सरकारको कानून तथा न्याय मन्त्रालयद्वारा लिनुपर्छ । त्यस्तोमा कुनै नयां कानून बनाउन वा भइरहेको कानूनमा परिबर्तन गर्न किन र कस्तो किसिमसंग चाहेको हो पूर्ण विवरण खुलाई पठाउनु पर्छ ।

(२) संविधानको धारा ७८ (१) (ख) अन्तर्गत निजामती सेवा वा पदमा नियुक्ति र बढुवा गर्दा अपनाउनु पर्ने सामान्य सिद्धान्तको विषयमा आयोगसंग परामर्श लिंदा श्री ५ को सरकारको गृह मन्त्रालयद्वारा लिनुपर्छ । त्यस्तोमा कुनै खास व्यक्तिको नियुक्ति वा बढुवाको कुराको उल्लेख नगरी सबै निजामती कर्मचारीहरू वा कुनै एक वा एकभन्दा बढी वर्गका निजामती कर्मचारीहरूलाई सामान्यतया लागू हुने सिद्धान्तको सुझाव साथ आयोगसंग सम्पर्क राख्नुपर्छ ।

(३) संविधानको धारा ७८ (१) (ग) अन्तर्गत वार्षिक बाह्रसय रुपैयांभन्दा बढी तलबको शुरू अंक भएको स्थायी निजामती पदमा नयां भर्नाद्वारा स्थायी नियुक्ति गर्न उम्मेदवारको उपयुक्तताको विषयमा नियुक्तिको अधिकारीले आयोगसंग परामर्श लिंदा, आफू कहां सो पदलाई आयोगले तयार गरेको उम्मेदवारको योग्यताक्रमको नामावली र सम्बन्धित उम्मेदवार उपलब्ध नभए, मांगको आवश्यक विवरण दिई आयोगलाई लेख्नु पर्छ ।

(४) संविधानको धारा ७८ (१) (ग) अन्तर्गत वार्षिक बाह्रसय रुपैयांभन्दा बढी तलबको शुरू अंक भएको स्थायी निजामती पदमा छ महीनाभन्दा बढी समयका लागि अस्थायी नियुक्ति गर्न उम्मेदवारको उपयुक्तताको विषयमा नियुक्तिको अधिकारीले आयोगसंग परामर्श लिंदा सो छ महीनाको शुरू अवधि भुक्तान हुनु साधारणतया तीन महीना अगावै आफूले सो पदमा स्थायी नियुक्तिलाई गरेको कारवाइको विवरण दिई अस्थायी नियुक्ति भइरहेको व्यक्ति भए निजको योग्यता र कामको गोप्य रिपोर्ट समेत पठाउनु पर्छ ।

स्पष्टीकरणः– यो उपदफामा लेखिएको "अस्थायी नियुक्ति" ले कायम मुकायम मुकरर गरी गरेको नियुक्ति, अस्थायी सरुवा गरी गरेको नियुक्ति र अस्थायी बढुवा गरी गरेको नियुक्तिलाई समेत जनाउंछ ।

(५) संविधानको धारा ७८ (१) (घ) अन्तर्गत कुनै एक प्रकारको निजामती सेवाबाट अर्को प्रकारको निजामती सेवामा वा अन्य सरकारी सेवाबाट निजामती सेवामा सरुवा वा बढुवा गर्न उम्मेदवारको उपयुक्तताको विषयमा नियुक्तिको अधिकारीले आयोगसंग परामर्श लिंदा सबै सम्भावित उम्मेदवारको नाम नमेसी र योग्यता खुलाई निजहरूको कामको गोप्य रिपोर्टसाथ पठाउनु पर्छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(६) संविधानको धारा ७८(१)(ङ) अन्तर्गत गजेटेड् निजामती कर्मचारीलाई दिइने विभागीय सजायको विषयमा सजाय दिने अधिकारीले आयोगसंग परामर्श लिंदा प्रचलित नेपाल कानून अनुसार जो गर्नुपर्ने विभागीय कारवाई समाप्त गरी त्यसका आधारमा ठहर हुनु पर्ने विभागीय सजाय समेत देखाई सम्बन्धित केस फाइल साथ पठाउनु पर्छ।

(७) आयोगको परामर्श लिनु नपर्ने अवस्थाको निजामती पदमा वा गैर निजामती सरकारी पदमा बहाल रहेको कर्मचारीलाई आयोगको परामर्श लिनु पर्ने अवस्थाको निजामती पदमा नियुक्तिको अधिकारीले स्थायी सरुवा वा बढुवा गर्न उम्मेदवारको उपयुक्तताको विषयमा आयोगसंग परामर्श लिंदा उपदफा (५) मा लेखिएको कार्यविधि अनुसार गर्नुपर्छ ।

५. आयोगले परामर्श दिंदा अपनाउनु पर्ने कार्यविधिः– (१) दफा ४ को उपदफा (१) बमोजिम आयोगको परामर्शलाई आएकोमा निजामती सेवालाई अधिकाधिक निपुण र सुदृढ बनाउन सो सेवाको शर्त सम्बन्धी कानूनमा विभिन्न प्रकारका निजामती सेवाको कामको प्रकृत्ति र अवस्था अनुसार फरक गर्नु पर्ने कुरामा फरक गर्ने र एकरूपता ल्याउनु पर्ने फुरामा एकरूपता ल्याउने व्यवस्था समेतको विचार गरी आयोगले परामर्श दिनेछ।

(२) दफा ४ को उपदफा (२) बमोजिम आयोगको परामर्शलाई आएकोमा निजामती सेवा सम्बन्धी प्रचलित नेपाल कानूनद्वारा अगावै निर्धारित भइरहेका सिद्धान्तलाई ध्यानमा राखी तत्सम्बन्धमा आयोगले परामर्श दिनेछ ।

(३) दफा ४ को उपदफा (३), (४), (५) वा (७) बमोजिम आयोगको परामर्शलाई आएकोमा विभिन्न प्रकारका निजामती सेवा वा पदको कामको प्रकृत्ति र अवस्थाका विचारबाट आयोगले दफा ६ को खण्ड (क), (ख), (ग) र (घ) मा लेखिएको कुनै एक वा एकभन्दा बढी तरीकाद्वारा आवश्यक जांच गरी परामर्श दिनेछ।

(४) दफा ४ को उपदफा (६) बमोजिम आयोगको परामर्शलाई आएकोमा आयोगले आवश्यक ठानेमा नियुक्तिको अधिकारीद्वारा अरू थप सबूत प्रमाण समेत बुझी परामर्श दिनेछ ।

६. आयोगबाट हुने जांचको तरीकाः– निजामती सेवा वा पदको पूर्तिलाई आयोगबाट हुने जांच देहायको कुनै एक वा एकभन्दा बढी तरीकाद्वारा हुन सक्नेछः–

(क) सार्वजनिक खुला प्रतियोगिताको लिखित परीक्षाद्वारा ।

(ख) सार्वजनकि खुला प्रतियोगिताको प्रयोगात्मक (प्रेक्टिकल) परीक्षाद्वारा ।

(ग) छानवीन (सेलेक्शन) द्वारा ।

(घ) अन्तर्वार्ता (इण्टरभ्यू)द्वारा ।

६७७

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

७. जांचको पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक इत्यादिबारेको व्यवस्थाः– (१) दफा ६ को खण्ड (क) र (ख) अन्तर्गत को परीक्षा सम्बन्धी पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक समय समयमा तोक्ने अधिकार आयोगलाई हुनेछ।

तर त्यसरी तोक्नु अघि श्री ५ को सरकारको सम्बन्धित मन्त्रालयको सचिवको राय आयोगले लिनेछ।

(२) दफा ६ को खण्ड (ग) र (घ) अन्तर्गतको कारवाइमा उपस्थित हुनलाई विभागीय विशेषज्ञ वा पर्यवेक्षक पठाउन आयोगले नियुक्तिको अधिकारीलाई सूचना दिनेछ र त्यस्तो सूचना पाएपछि नियुक्तिको अधिकारीले सम्भव भएसम्म विभागीय विशेषज्ञ वा पर्यवेक्षक पठाइदिनु पर्छ।

८. नियम बनाउने अधिकारः– यो अध्यादेशका अधीनमा रही आयोगले आफ्नो काम सुचारूरुपले गर्नको लागि नियम बनाउन सक्नेछ।

तर त्यस्तो नियम श्री ५ बाट स्वीकृति बक्सेपछि मात्र लागू हुनेछ।

९. न्याय सेवा आयोगलाई प्रतिकूल असर नपर्नेः– यो अध्यादेश वा यस अध्यादेश अन्तर्गतको नियममा लेखिएको कुनै कुराले न्याय सेवा आयोगको कार्यक्षेत्र र कार्यविधिका विषयमा प्रतिकूल असर पार्नेछैन।

१०. खारेजीः– देहायका नेपाल कानून र आलेख खारेज गरिएका छन्ः–

(क) नेपाल पब्लिक सर्भिस कमिशनको कार्य पद्धति सम्बन्धी निर्देशहरू।
(ख) नेपाल पब्लिक सर्भिस कमिशन कारवाई बन्देज सवाल, १९५१।
(ग) नेपाल पब्लिक सर्भिस कमिशनले दिएको सल्लाह स्वीकृति गर्ने कार्यविधि।
(घ) लोकसेवा आयोग कारवाइ बन्देज नियमहरू, २०१७ र समय समयमा सो नियमहरूमा भएका संशोधन समेत।

इति सम्बत् २०२० साल गते रोज शुभम्–

लालमोहर सदर मिति २०२०।८।२९।१

आज्ञाले–
विनोदप्रसाद धिताल
श्री ५ को सरकारको सचिव।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।